

nost jako „individuální organizaci predispozice chování“. V podstatě je Newcombovo pojetí osobnosti jen určitým vylepšením behaviorismu.

Poslední část knihy je věnována analýze skupinových fenoménů. Také zde se snaží Newcomb uplatnit důsledně genetické a dynamické aspekty a zabývá se především vlivem skupinové příslušnosti na psychologii individua, skupinovými konflikty a solidaritami. Skupiny chápe především jako systémy rolí. Skupinu tvoří dvě nebo více osob za těchto dvou podmínek: především se skupina vytváří jediné z osob, jimž jsou společné nějaké normy, a za druhé se skupina skládá z osob, jichž role jsou navzájem úzce sloučeny. Skoro jedna třetina knihy je pak věnována důkladné analýze skupinových fenoménů.

Newcombova kniha jako učebnice sociální psychologie byla didakticky překonána, např. publikací Krech-Clutchfield-Ballachey: *Individual in Society* (1962), která je graficky výraznější, ilustrativnější ap. Domnívám se však, že Newcombova kniha patří k obsahově nejbohatším publikacím o sociální psychologii a že její význam je především ve snaze po integrujícím přístupu, koncepční jednotnosti, naroubované na zajímavou teorii role a doložené množstvím vlastních bohatých zkušeností a konkrétního materiálu vůbec.

Milan Nakonečný

Young K. and Mack R. W.: Sociology and Social Life

New York, American Book Co., 2nd. ed. 1962.

Oba autoři vydali společně už tři, dá se říci učebnice sociologie, z nichž ta, která je předmětem naší recenze, je pedagogicky velice zdařilým a neobyčejně ilustrativním, byť jednostranně pojatým úvodem do studia sociologie. Plastická koncepce knihy umožňuje vidět sociologické problémy i v aspektaci jiných věd (zvl. sociální psychologie a kulturní antropologie).

Výklad problémů je strukturován podle hledisek, která oba autoři pokládají za základ moderní vědy: struktura, funkce, vzorec (pattern) a proces. Výklad systematizovaný tímto hlediskem je pak zaměřen na problémy: sociálních relací, sociální organizace, sociálních institucí a sociální dynamiky. Těmito

hledisky je kniha také rozdělena do čtyř částí. V poslední části, pojednávající o sociální dynamice, jsou dále probírány základy sociální patologie (různé formy deviantního chování, mentální insuficience, sebevraždy, narkomanie, alkoholismu, kriminalita). Kniha je velice vtipně ilustrována četnými fotografiemi a grafy, psaná pregnantní formou, vybavená na konci kapitol slovníky a přehlednými shrnutími.

Sociologie je nejmladší sociální vědou a autoři ji definují, poněkud zjednodušeně a široce, jako „vědecké studium sociálních aspektů lidského života“. Jádrem sociologie je lidská interakce, která je definována jako reciproký kontakt mezi dvěma nebo více osobami. Široké vymezení sociologie neumožňuje autorům výrazněji oddělit sociálně psychologické fenomény od sociologických. Přesnější diferenciace je jistě nutná, i když rigorózní oddělení není možné. Mnoho společného má sociologie obou autorů také s kulturní antropologií, která se zaměřuje na vzorec individuálního chování v dané společnosti a na rozdíly jednotlivých kultur.

Důležité je precizní vymezení čtyř základních aspektů moderní vědy. Strukturou rozumí autoři uspořádání elementů, případů a fakt. Funkcí rozumí aktivitu nebo důsledky asociované se strukturou vzorcem (pattern) znovu se objevující pravidelnosti v chování, o něž se opírají predikce, a konečně proces je chápán jako dynamika nebo změny, které se uskutečňují ve struktuře, funkci nebo vzorcích.

Základní sociální relací je sociální skupina, která je tvořena interagujícími osobami (např. rodina), jinými případy relace jsou sociální asociace jako posluchačstvo, shromáždění (crowd) a dav (mob). Skupinová interakce může být přímá (fyzická) nebo symbolická. Kategoriami sociální agregace jsou: veřejnost (publics), společnost (society) a komunita (community), v nichž se uplatňuje hledisko věku, pohlaví a rasy.

Výkladem proniká řada psychologizujících hledisek, např. kultura je definována z hlediska teorie učení jako „sdílené naučené chování“ a v knize se objevují některé formulace převzaté z Youngovy knihy o sociální psychologii. V každém případě je však tato kniha neobyčejně informativní a zajímavá.

Milan Nakonečný